

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/187>

Materiál v pripomienkovom konaní do 21.05.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom životného prostredia SR na základe uznesenia vlády SR č. 634 z 29. novembra 2023

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh zákona upravuje nové základné pojmy, zmeny bezodplatnej alokácie, postupné zrušenie bezodplatnej alokácie v letectve, využitie výnosu z aukcií, platnosť emisných kvót, implementuje nízkouhlíkové mechanizmy, ustanovuje povinnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a ruší povinnosti okresných úradov. Návrhom zákona sa zavádza nový systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňom vyhlásenia

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh zákona upravuje nové základné pojmy, zmeny bezodplatnej alokácie, postupné zrušenie bezodplatnej alokácie v letectve, využitie výnosu z aukcií, platnosť emisných kvót, implementuje nízkouhlíkové mechanizmy, ustanovuje povinnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a ruší povinnosti okresných úradov. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedenú pripomienku.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., - vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme do §2 Základné pojmy doplniť, čo sa považuje za významnú zmenu Plánu monitorovania, Metodiky monitorovania a Plánu monitorovania pre regulované subjekty. Resp. uviesť odkaz na Nariadenie komisie 218/2066, kde je to uvedené v článku 15, ods.3.

Odôvodnenie:

Spresnenie znenia zákona a vyjasnenie textu

2. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 11

Z navrhovaného znenia predvetia v § 2 písm. aa) nie je zrejmé o aké palivo sa jedná, keďže v navrhovanom písmen y) sa definuje pojem „regulovaný subjekt“ a nie pojem „palivo“. Definícia pojmu „palivo“ je uvedená v navrhovanom písmene z).

3. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 15 a16

Podľa § 3 ods. 1 sa vyžaduje povolenie na vypúšťanie emisií skleníkových plynov alebo z jej časti z činnosti uvedenej v prílohe č. 1 tabuľke A vydané Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, pokiaľ podľa § 4 ods. 1 okresný úrad na základe žiadosti podľa § 3 ods. 2 vydá prevádzkovateľovi povolenie. Vzhľadom na uvedené, žiadame o zjednotenie a jasné určenie, ktorý štátny orgán vydáva povolenie na vypúšťanie emisií skleníkových plynov alebo z jej časti z činnosti uvedenej v prílohe č. 1 tabuľke A.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 18

Podľa § 5 ods. 1 je prevádzkovateľ povinný bezodkladne oznámiť okresnému úradu každú plánovanú zmenu činnosti prevádzky, ktorá môže byť dôvodom na zmenu povolenia na vypúšťanie emisií. Vzhľadom na nejednoznačnosť a vágnosť ustanovenia, žiadame definovať podstatné zmeny, ktoré sa požaduje oznámiť bezodkladne a pre ostatné zmeny doplniť povinnosť oznámenia do konca roka a teda zjednotiť požiadavku s §21 ods. 1 písm. d) a e).

5. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 18

V § 5 ods. 5 žiadame presne definovať podmienky na základe ktorých okresný úrad zmení povolenie na vypúšťanie emisií skleníkových plynov.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 20

V § 6 ods. 2 písm. b) žiadame slová „uvádza do daňového voľného obehu“ nahradiť slovami „uvádza na trh“, a to z dôvodu, že v § 2 písm. aa) sa upravuje pojem „uvadenie paliva na trh“ a nie pojem „uvadenie do daňového voľného obehu“. Súčasne žiadame aby sa pojem „uvadenie na trh“ dôsledne používal v celej novele zákona, a to napr. aj v § 6 ods. 2 písm. c), § 6a ods. 2 písm. b), § 6b ods. 1, § 20 ods. 13, § 27a písm. a) druhý bod, § 38d ods. 1, prílohe č. 1, tabuľka B, prílohe č. 3a časť C.

Zároveň sme toho názoru, že je potrebné spresniť, čo sa rozumie pod pojmom „opis prostriedkov“, keďže držiteľmi povolenia na emisie skleníkových plynov pre regulované subjekty by mali byť nielen subjekty, ktoré fyzicky merajú palivá pri uvádzaní na trh, napr. daňové sklady ale aj oprávnení príjemcovia, ktorý síce palivá prijímajú ale neskladujú ich a do daňového voľného obehu ho uvádzajú spôsobom, že sa palivo dopraví na miesto určenia a vystaví sa v systéme elektronického systému kontroly prepráv, tzv. EMCS správa o prijatí v ktorej sa spravidla uvedie množstvo, ktoré je uvedené v elektronickom sprievodnom dokumente ako odoslané množstvo.

Pripomienka je zásadná.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 20

Vzhľadom na existujúci systém obchodovania s pohonnými látkami upozorňujeme, že veľmi je pre regulované subjekty obtiažne až nevykonateľné splniť podmienku, aby v žiadosti o vydanie povolenia na emisie skleníkových plynov pre regulované subjekty boli uvedené opisy konečného použitia, a to najmä palív, ktoré sa používajú ako pohonné látky. Uvedený opis nie sú schopné regulované subjekty objektívne splniť a žiadame preformulovanie znenia tak, aby bolo vykonateľné v praxi!

Subjekty, ktoré uvádzajú pohonné látky do na trh, teda do daňového voľného obehu, nesledujú a ani nemajú dôvod ani povinnosť sledovať konečný účel použitia nimi predávaných/dodávaných palív, najmä pohonných látok. Existujúce obchodné modely pri predaji pohonných látok založené na distribútoroch, predajcoch a konečných spotrebiteľoch pohonných látok ako je uvedené v § 25b zákona č. 98/2004 Z. z. neumožňuje poskytovanie relevantných informácií. Vychádzajúc z filozofie kapitoly IVa smernice 2003/87/ES, t. j. systému obchodovania s emisiami pre odvetvie budov, odvetvie cestnej dopravy a ďalšie odvetvia (ďalej len „ETS2“) a napr. zo znenia recitálu 25 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2023/2122, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2018/2066, pokiaľ ide o aktualizáciu monitorovania a nahlasovania emisií skleníkových plynov podľa smernice EP a Rady 2003/87/ES, kde sa uvádza nasledovne: „Metódy na určenie faktora rozsahu by sa mali kategorizovať do úrovni, pričom by sa mala zohľadniť nielen miera spoľahlivosti monitorovania, ale aj možné riziko podvodu, vplyvy na množstvo kvót pre celú Úniu a dôsledky na náklady prenesené na spotrebiteľov uvoľnených palív. V súlade so smernicou 2003/87/ES by sa v čo najväčšej možnej miere mali používať metódy, ktoré umožňujú určenie konečného použitia palív ex ante bez potreby následnej kompenzácie. Metódami ex ante sa zabezpečuje menší vplyv na finančnú likviditu regulovaných subjektov, zabraňuje sa prenosu nákladov na spotrebiteľov mimo rozsahu nového systému obchodovania s emisiami, pričom tieto metódy si nevyžadujú žiadnu úpravu emisného stropu. Používanie metód ex ante podporuje ďalšie synergie a znižuje administratívne zaťaženie, keďže navrhované metódy predstavujú komplexný zoznam metód, ktoré sa uplatňujú aj na daňové účely.“, je zrejmé, že vnútroštátny mechanizmus má byť založený na princípe, aby sa palivá/pohonné látky, ktoré nepodliehajú činnostiam uvedeným v prílohe č. 1 tabuľka B nezaťažovali poplatkami za nákup emisií.

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame do návrhu novely zákona upraviť taký systém, aby osoby ktoré používajú palivá na ktoré sa nevzťahujú činnosti uvedené v prílohe č. 1 tabuľka B boli napríklad povinné registrovať sa napr. ako osoby oprávnené používať palivá na činnosti neuvedené v predmetnej prílohe a toto povolenie by dodávateľom pohonných látok slúžilo ako dôkaz, že na takto dodané pohonné látky sa naozaj bude používať na činnosti neuvedené

v prílohe č. 1 tabuľka B. Súčasne by tieto osoby boli potvrdenia povinné predložiť dodávateľovi pohonných látok, resp. priamo osobe, ktoré tovar uvádza na trh. Sme toho názoru, že ustanovením napr. navrhovaného systému sa zabráni aj podvodom, ktoré by sa mohli v tejto súvislosti vyskytovať.

8. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 21

Zásadne nesúhlasíme so znením odseku 1 v § 6b tak ako sa navrhuje, a to v časti, ktoré sa týka vyradenia regulovaného subjektu so systému obchodovania. Sme toho názoru, že navrhované znenie odseku 1 v § 6b, kde nie je jednoznačne uvedené za aké konkrétne porušenia, resp. nie sú v texte uvedené žiadne konkretizácie skutočností kedy po ich nesplnení môže byť regulovaný subjekt vyradený zo systému obchodovania, je v tomto smere nejednoznačné a vágne a najmä vytvára veľký priestor pre svojvôľu pri rozhodovacej činnosti pre príslušný štátny orgán. Máme za to, že zákon musí jasne, transparentne a jednoznačne upravovať podmienky/skutočnosti za ktorých bude možné odňať povolenie emisie skleníkových plynov alebo jeho zánik, keďže toto odňatie alebo jeho zánik môže pre dotknutý regulovaný subjekt znamenať až jeho likvidáciu, a to z dôvodu, že bez predmetného povolenia nebude možné pre dotknutý subjekt vykonávať napr. činnosť predaja pohonných látok. Máme za to, že ide o tak závažnú právnu skutočnosť, ktorým sa môže spôsobiť aj ukončenie činnosti napr. rafinérie. Uvedené bude mať následne značný negatívny dopad na príjmovú časť štátneho rozpočtu, keďže príjem zo spotrebných daní predstavuje ročne vo výške cca 1,2 mld. eur, čo mesačne predstavuje výšku cca 108 mil. eur. Súčasne žiadame v 6 ods. 1 jasne definovať podstatné zmeny, ktoré sa požaduje oznámiť bezodkladne a pre ostatné zmeny doplniť povinnosť oznámenia do konca roka. Taktiež je potrebné doplniť termín od kedy sa aplikuje táto povinnosť.

9. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 21

V § 6b ods. 3 žiadame presne definovať podmienky na základe ktorých MŽP SR zmení povolenie na emisie skleníkových plynov.

10. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 37

V § 20 ods. 16 sa upravuje odňatie licencie prevádzkovateľa lietadla, ktorý porušil povinnosť podľa odseku 8 avšak prevádzkovateľov lietadiel upravuje odsek 7 a nie odsek 8.

11. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 40 a 41

V § 21 ods. 1 písm. a) a odsek 4 písm. c) žiadame termín predloženia správ o emisiách skleníkových plynov pre prevádzkovateľa predĺžiť minimálne o mesiac, t. j. z 1. marca na 1. apríl a termín na predloženie správy o emisiách skleníkových plynov pre regulovaný subjekt podľa § 21 ods. 6 písm. a) žiadame zmeniť z 1. apríla na 1. máj. Uvedené žiadame z dôvodu, že výrazne narastie počet subjektov, ktoré budú vstupovať do systému obchodovania s emisími kvótami v sektore cestnej dopravy, budov a priemyslu (ETS2), t. j. navýši sa súčasný počet o regulované subjekty, ktoré tiež musia predkladať MŽP SR overenú správu o emisiách skleníkových plynov, pričom počet overovateľov nemusí kapacitne postačovať na overenie správ u všetkých dotknutých subjektov.

12. Zásadná pripomienka k čl. I., - vloženie nového novelizačného bodu

V §31 Elektronický systém v ods.1 a ods.4 opraviť odkaz na zmeny monitorovacieho plánu (nie § 21 ods. 4 písm. e) ale §21, ods.1, písm. d) a e)

Vo všeobecnosti navrhujeme do §21, ods.1, písm. d) a e) doplniť, akou formou sa oznamuje zmena Plánu monitorovania. T.j. prostredníctvom zaslania zmeneného Plánu monitorovania na schválenie príslušnému orgánu (OÚ a od 1.10.2025 MŽP SR)

Obdobným spôsobom doplniť aj §21. ods.4, písm a) ,b) a §21. ods.6, písm.d) a e). ktoré sa týkajú zmien Metodiky monitorovania a Plánu monitorovania pre regulované subjekty.“.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/187>